

Citation / Atf: Karabulut A. (2026). Dijital Çağda Aile İçi İletişim Sorunlarına Yönelik Klinik Sosyal Hizmet Müdahalesi: Bir Vaka Analizi. *Journal of Management Theory and Practices Research*, 7(1), 247–260. <https://doi.org/10.71284/jmtp.20267112>

RESEARCH ARTICLE / ARAŞTIRMA MAKALESİ

## DİJİTAL ÇAĞDA AİLE İÇİ İLETİŞİM SORUNLARINA YÖNELİK KLİNİK SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ: BİR VAKA ANALİZİ

### CLINICAL SOCIAL WORK INTERVENTION FOR FAMILY COMMUNICATION PROBLEMS IN THE DIGITAL AGE: A CASE ANALYSIS

**Abdulkadir Karabulut** 

Dr. Öğr.Üyesi, Hitit Üniversitesi,  Sosyal Hizmet ve Danışmanlık, Türkiye, e-mail: [kadirkarabulut@hitit.edu.tr](mailto:kadirkarabulut@hitit.edu.tr)

<b>Etik Beyan</b>	<b>Ethical Statement</b>
Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. <b>Abdulkadir Karabulut</b>	It is declared that scientific and ethical principles were complied with during the preparation of this study and all the studies used are cited in the bibliography <b>Abdulkadir Karabulut</b>
<b>İntihal</b>	<b>Plagiarism</b>
Bu makalede intihal taraması yapılmış ve intihal içermediği teyit edilmiştir. <a href="https://www.intihal.net">İntihal.net</a> - <a href="https://www.turnitin.com">Turnitin</a>	This article has been scanned for plagiarism and it has been confirmed that it does not contain plagiarism. <a href="https://www.intihal.net">İntihal.net</a> - <a href="https://www.turnitin.com">Turnitin</a>
<b>Yapay Zekâ Kullanımı</b>	<b>Use of Artificial Intelligence</b>
Bu çalışmada, YÖK'ün "Üretken Yapay Zekâ Kullanımına Dair Etik Rehber"ine uygun biçimde, üretken yapay zekâ yalnızca yazım desteği amacıyla sınırlı ölçüde kullanılmıştır. Tüm içerik, bilimsel yöntem ve etik ilkelere uygun olarak yazar(lar) tarafından üretilmiştir. <b>Abdulkadir Karabulut</b>	In this study, generative AI tools were used only for limited writing support in line with the ethical guidelines of the Turkish Council of Higher Education. The full content was created by the author(s) in accordance with scientific and ethical standards <b>Abdulkadir Karabulut</b>
<b>Hakem Sayısı   Referees</b>	<b>Değerlendirme   Review</b>
İki Dış Hakem   Two External Referees	Çift Kör Hakemlik   Double Blind Referee
<b>Etik Bildirim   Complaints</b>	

[academicianstudies@gmail.com](mailto:academicianstudies@gmail.com)



<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>

Telif Hakkı & Lisans | Copyright & License

The copyright of the works published in our journal remains with the authors, while the journal retains the rights for commercial use. All published works are made available as open access under the \*Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives (CC BY-NC-ND)\* license.

Dergimizde yayımlanan çalışmaların telif hakları yazarlara, ticari kullanım hakkı dergimize aittir. Yayımlanan çalışmalar CC-BY-NC-ND lisansı altında açık erişim olarak yayımlanmaktadır.

## DİJİTAL ÇAĞDA AİLE İÇİ İLETİŞİM SORUNLARINA YÖNELİK KLİNİK SOSYAL HİZMET MÜDAHALESİ: BİR VAKA ANALİZİ

### Özet

Dijitalleşme süreci, aile içi iletişim dinamiklerini dönüştürerek klinik sosyal hizmet uygulamaları açısından yeni risk ve müdahale alanları ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada ailenin etkisinin büyük olduğu görülmektedir ve bireyin çevresi ile birlikte ele alınması gerektiği düşünüldüğünde öncelikle sorunların belirlenmesi noktasında bireyin ailesi ile birlikte çalışılması gerekmektedir. Bu çalışmada dijital çağın aile içi iletişim dinamikleri üzerindeki etkilerini ve klinik sosyal hizmet müdahalelerinin rolünü incelemek amaçlanmıştır. Aile üyeleri arasındaki iletişim sorunları, dijital iletişim araçlarının yaygınlaşmasıyla daha karmaşık bir hal almaktadır. Araştırmada ergenlik dönemindeki bir çocuğun intihar girişimiyle ortaya çıkan bir vaka üzerinden aile içi iletişim sorunları analiz edilmiştir. Vaka analizinde Virginia Satir'in açık iletişimi merkeze alan modeli ve Salvador Minuchin'in hiyerarşi sınırlarını yeniden yapılandıran yapısal aile terapisi yaklaşımları çerçevesinde bütüncül bir klinik sosyal hizmet uygulaması sunulmuştur. Uygulanan müdahale ile aile bireyleri arasında "Ben" diline dayalı sağlıklı iletişim becerileri geliştirmek, dolaylı iletişimin yarattığı kopukluğu gidererek ailenin duygusal destek sistemlerini güçlendirmek ve dijital sınırları sağlıklı bir yapıya kavuşturmak hedeflenmiştir. Sosyal medya platformları ve akıllı telefonların aile bireyleri arasındaki iletişimi olumsuz etkilemesinden hareketle müdahale sürecinde aile üyelerine dijitalleşme sürecinin bireyler arasındaki iletişime olumsuz etkilerini azaltmak için yapılandırılmış önerilerde bulunulmuştur. Çalışmada aile içi iletişimin güçlendirilmesinin dijitalleşme sürecinin ortaya çıkardığı sorunları azaltmada kritik bir rol oynadığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu noktada dijitalleşme sürecinde ailelere yönelik uygulanacak olan klinik odaklı sosyal hizmet müdahaleleri aile içi iletişim sorunlarının çözümü kavuşturulması noktasında önemli bir katkı sağlayacağı görülmektedir. Ayrıca bu çalışmanın dijital çağda ailelerle çalışan klinik sosyal hizmet uzmanları için aile temelli müdahalelerin nasıl yapılandırılabilceğine dair uygulamaya dönük bir perspektif sunması beklenmektedir.

**Anahtar Kelimeler:** Aile İçi İletişim, Dijital Çağ, Vaka Analizi.

**JEL Kodları:** I12, D83, Z13

## *CLINICAL SOCIAL WORK INTERVENTION FOR FAMILY COMMUNICATION PROBLEMS IN THE DIGITAL AGE: A CASE ANALYSIS*

### Abstract

Digitalisation has significantly transformed family communication patterns, creating new clinical challenges for social work practice. At this point, the family's influence is seen to be significant, and considering that the individual must be addressed together with their environment, it is necessary to work with the individual's family first in identifying the problems. This study aims to examine the effects of the digital age on family communication dynamics and the role of clinical social work interventions. Communication problems among family members have become more complex with the proliferation of digital communication tools. Family communication problems were analysed through a case involving a suicide attempt by an adolescent child. In the case analysis, a holistic clinical social work application was presented within the framework of Virginia Satir's model focusing on open communication and Salvador Minuchin's structural family therapy approaches reconstructing hierarchical boundaries. The intervention aimed to develop healthy communication skills based on "I" statements among family members, strengthen the family's emotional support systems by resolving the disconnection caused by indirect communication, and establish healthy digital boundaries. Given that social media platforms and smartphones negatively affect communication among family members, structured recommendations were made to family members during the intervention process to reduce the negative effects of digitalisation. The study concluded that strengthening family communication plays a crucial role in mitigating the problems caused by the digitalization process. At this point, it is evident that clinically focused social service interventions implemented for families during the digitalisation process will make a significant contribution to resolving family communication issues. This study provides practice-oriented insights for clinical social workers working with families in the digital age.

**Keywords:** Family Communication, Digital Age, Case Analysis.

**JEL Codes:** I12, D83, Z13

## 1. GİRİŞ

“Düşünen bir varlık” olarak tanımlanan insan, psikolojik ve sosyal özelliklerini sosyal çevresi ile etkileşim içerisinde kazanmaktadır. Kişiliğin gelişimi, bireyin kendini gerçekleştirme ve toplumsal yaşama katılımı, sosyal çevresi ile ilişkilidir. Bireyin sosyal çevresi ise öncelikle kendi ailesidir. Bora (2015, s.81), aile kavramını birbirlerine doğrudan akrabalık bağlarıyla bağlı olan, erişkin üyelerin çocuklara bakma sorumluluğunu üstlendiği bir insan topluluğu olarak tanımlarken; Özkalp (2008, s.111), birbirine kan ve evlilik bağı ile bağlı iki veya daha fazla üyeden meydana gelen topluluk olarak tanımlamıştır. Temel toplumsal birim olarak kabul edilen ailenin, geniş ve çekirdek aile olmak üzere iki tür olduğu kabul edilmektedir. Geniş ailede ikiden fazla kuşağın bulunduğu görülürken çekirdek aile ise anne, baba ve çocuktan oluşmaktadır. Tarımdan sanayileşmeye geçiş ve kültürün hızla değişmesi ile birlikte geniş aileden çekirdek aileye doğru bir geçiş olduğu görülmüştür.

Koşar (1989, s.171), ailelere yardım etme düşünce ve hareketinin ABD ve İngiltere’de 19. y.y ortalarında belirlediğine ve geleneksel aile ve cemaat sisteminden uzaklaşarak sistemleştiğine işaret etmektedir. Bu tarihsel gelişim, güncel literatürde de ailenin refahının bireyin iyi oluşundaki temel rolü üzerinden sıklıkla vurgulanmaktadır (Nichols & Davis, 2020). Sosyal hizmet mesleğinde bireyin çevresi içerisinde değerlendirilmesi gerektiği düşüncesi hâkimdir ve aile, sosyal hizmet müdahalesinde önemli bir yer tutmaktadır. Koşar (1989, s.171), sanayi devrimi ile birlikte yaşanan kargaşa sonucu yoksul, hasta, engelli, yaşlı üyesi bulunan ailelere gönüllü kadınlar tarafından verilen ayni ve nakdi yardımların, gönüllü bir hareket olarak başladığını ve sonrasında bu hareketin aile sorunlarına ilişkin profesyonel bir müdahale sürecine zemin hazırladığını belirtmektedir. Günümüzde ise bu müdahaleler, dijitalleşmenin getirdiği yeni dinamikleri de kapsayacak biçimde genişlemiştir (Tan vd., 2025). Görüldüğü üzere gönüllü bir sistem olan yardım etme işi, zamanla mesleki bir çalışma sisteminin ortaya çıkmasına öncülük etmiştir.

Aileye yönelik uygulanacak müdahalelerde dijital teknolojileri de göz önünde bulundurmamak bir zorunluluk haline dönüşmüştür. Dijital teknolojiler günlük yaşamın önemli bir parçası haline dönüşmüş ve aile içi iletişimin bu dönüşümden kaçınılmaz bir şekilde etkilenmiş ve bu etkileşim aile içi sağlıklı iletişim örüntülerinin ortaya çıkmasına zemin hazırlamıştır. Geleneksel olarak bireyin kimlik kazanımı ve sosyalleşmesindeki temel çevre aile olarak gösterilmekte, sosyal medya platformlarının yaygınlaşması ile birlikte özellikle genç bireylerin sosyalleşme ve kimlik kazanımlarını bu platformlarda şekillendirdikleri gözlemlenmektedir. Nitekim yapılan araştırmalarda da (Karabulut, 2023, s.52) aile aidiyeti düşük olan bireylerin sosyal medya ve akıllı telefon bağımlılıkları yüksek olarak bulunmuştur. Dijital iletişim araçlarının yaygınlaşması, bireyler arasındaki iletişimin de farklılaşmasına zemin hazırlamıştır. Yüz yüze görüşmelerin yerini aynı evin içinde bile dijital aygıtlarla görüntülü görüşme, mesajlaşma almıştır. Benzer şekilde çocukların mahallede akranlarıyla oynadıkları oyunların yerini dijital oyunlar, oyun konsolları almıştır. Bu dönüşüm ise hem bireysel ilişkilerin hem de aile içi ilişkilerin bozulmasına neden olmaktadır. Aile bireyleri fiziksel olarak aynı evin içerisinde bulunsalar bile, birbirleri ile yüz yüze iletişime geçmek yerine bireysel ekranlarına yönelmiş durumdadır. Bu durum izleyen bölümde ele alınacak olan Virginia Satir’in vurguladığı açık, dürüst ve empatik yüz yüze iletişimin önündeki en büyük engellerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Böylelikle de aile içi duygusal bağlar zayıflamaktadır. Ortaya çıkan bu tablo, ailenin psikolojik destek, eğitim ve boş zamanı birlikte değerlendirme gibi geleneksel işlevlerinin dijital çağın dinamiklerine uyumlu bir şekilde yeniden ele alınmasını zorunlu kılmaktadır.

Bu çalışmada dijital çağın getirdiği iletişim problemleri, duygusal mesafe ve rol karmaşasının, aile sistemleri üzerindeki etkisini incelemek ve klinik sosyal hizmet müdahalelerinin bu yeni sorun alanlarına nasıl uyarlanabileceğine dair bir perspektif sunmak hedeflenmektedir. Çalışmanın amacı ise dijitalleşme sürecinin aile içi iletişim üzerindeki etkilerini klinik sosyal hizmet perspektifinden ele almak ve aile terapisi modellerinin sosyal hizmet müdahalelerinde nasıl kullanılabileceğini bir vaka üzerinden ortaya koymaktır. Çalışma, dijital çağda ailelerle yürütülen klinik sosyal hizmet uygulamalarına yönelik

uygulamaya dayalı bir örnek sunması bakımından önem taşımaktadır. Dijitalleşmenin aile içi iletişim üzerindeki etkileri son yıllarda farklı disiplinlerde giderek artan bir ilgiyle ele alınmaktadır. Özellikle sosyal medya kullanımı, dijital bağımlılık ve ekran süresinin aile ilişkileri üzerindeki etkilerini inceleyen çalışmalar, bireyler arası yüz yüze iletişimin azaldığını ve aile içi etkileşimlerin zayıfladığını ortaya koymaktadır (Turkle, 2011; Karabulut, 2023). Bununla birlikte mevcut çalışmaların büyük bir kısmı nicel araştırma desenleriyle sınırlı kalmakta ve daha çok dijital teknolojilerin olumsuz etkilerini betimlemeye odaklanmaktadır. Aile içi iletişim sorunlarına yönelik müdahale süreçlerini, özellikle klinik sosyal hizmet perspektifinden ele alan uygulamaya dayalı çalışmaların ise sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışma literatürdeki bu boşluğu doldurmayı hedeflemektedir. Ayrıca dijital çağda ortaya çıkan aile içi iletişim sorunlarını intihar girişimi sonrası vaka analizi üzerinden inceleyerek, klinik sosyal hizmet müdahalesinin nasıl yapılandırılabileceğine ilişkin uygulamaya dönük bir model sunmaktadır.

## 2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

### 2.1. Ailenin Geleneksel İşlevleri ve Tarihsel Dönüşüm

Öncelikle ailenin işlevleri ve tarihsel dönüşümü ele alınacak olursa ailenin görevlerini değerlendirerek başlamak gerekecektir. Elliot ve Merrill (1961; aktaran: Gökçe, 1976, s.61) ailenin görevlerini sekiz ana grupta toplayarak aşağıdaki gibi özetlemiştir;

- Biyolojik görev; ailenin varlığını korumak, neslin sürekliliğini sağlamak,
- Ekonomik görev; üyelerin ihtiyaçlarının aile içinde karşılanmaya çalışılması, gelirin aile reisinde toplanması ve harcamanın da aile reisi tarafından yapılması,
- Koruyuculuk görevi; dıştan gelebilecek her türlü maddi ve manevi zararlara karşı kişinin korunması,
- Psikolojik görev; aile üyelerinin birbirine karşı duygusal bağ geliştirmeleri ve güven hissinin oluşması,
- Eğitim görevi; çocuğun mesleğe yönelmesi için gerekli hazırlık ve eğitim aile içinde yapılarak çocuğun o alanda yetişmesi,
- Dini görev; üyelerin ibadet ve dinsel pratiklerinin organize edilmesi,
- Boş zamanı değerlendirme görevi; üyelerin eğlendirilmesi görevi,
- Prestij sağlama görevi; üyelerin toplum içindeki statüleri, sosyalleşme süreçleri aile tarafından belirlenir.

Elliot ve Merrill tarafından belirtilen bu görevlerde zamanla değişim yaşanmıştır. Kadının çalışma hayatına katılması ile birlikte harcamanın tek elden yapılması yerine bütün aile üyelerinin kendi ihtiyaçlarını kendisinin karşılaması söz konusu olmuştur. Benzer şekilde önceleri, üretim ve tüketim aile içinde gerçekleşirken artık üretim görevinin ortadan kalktığı, işletmeler ve fabrikalarda üretimin yapıldığı, ailenin üretimden uzaklaştığı görülmektedir. Koruyuculuk görevinin de tamamen ortadan kalktığını söylemek doğru olmasa da artık bu görevin devlet tarafından karşılandığı, özellikle çocuk ve engelliler için devletin pozitif ayrımcılık ilkesi ve sosyal devlet olmanın gereği olarak koruyuculuk görevini üstlendiği söylenebilir. Koruyuculuk görevini üstlenen devlet, ailenin eğitim görevini de üstlenmektedir. Zorunlu eğitimin ortaya çıkması, işsizliği önleme amaçlı mesleki eğitimin verildiği Halk Eğitim Merkezi gibi kuruluşların varlığı, bireylerin eğitimi açısından önem arz etmektedir. Yine ailenin boş zamanı değerlendirme görevi de ülkelerdeki sosyalleşmeye paralel olarak hızla gelişen eğlence merkezleri, sinema, tiyatro ve benzeri yerler, bireylerin boş zamanların değerlendirilmelerine olanak sağlamaktadır.

## 2.2. Dijitalleşmenin Aile Dinamiklerine Etkisi

Dijitalleşme sürecinin etkisiyle fiziksel olarak aynı ortamı paylaşan aile üyelerinin, birbirleri ile iletişime geçmek yerine dijital aygıtlarına yönelmeleri, fiziksel birlikte oluşun dijital birlikteliğe dönüşmesine zemin hazırlamaktadır. Zira literatürde birlikte yalnızlık "alone together" kavramı ortaya çıkmıştır (Turkle, 2011; Chayko, 2018, s.173-175). Bu durum sonucunda da ailenin psikolojik görevi olan duygusal bağların kurulması ve güçlendirilmesi zayıflamaktadır. Ayrıca ailenin nitelikli zaman geçirme ve boş zaman değerlendirme işlevi de bireylerin ekran etkileşimi nedeniyle zarar görmektedir. Bu süreç de aile içi paylaşım ve sosyal etkileşimin kalitesinin düşmesine neden olabilmektedir.

Aile kurumu, dijitalleşme sürecinden olumsuz yönde etkilenmiş ve aile üyeleri arasındaki iletişim kopuklukları artış göstermiştir. Bu kopukluklar, dijital uçurum ve kuşaklararası çatışma gibi kavramları da beraberinde getirmiştir. Bu ayrışmayı anlamak için dijital göçmenler ve dijital yerliler kavramları önemlidir. Dijital yerliler, 1980 sonrası doğan, dijital teknolojilerle iç içe büyüyen ve bu araçları doğal bir şekilde kullanan bireylerdir ve hızlı bilgiye erişim, çoklu görev yapabilme, grafik odaklılık ve anında geri bildirim beklentisi gibi özelliklere sahiptirler (Thangavel & Chandra, 2024; Agardi & Alt, 2024, s.1465). Dijital göçmenler ise dijital teknolojilerle yetişmeyip, bu araçlara sonradan adapte olan, teknolojiyi daha temkinli kullanan ve yüz yüze iletişim ile geleneksel yöntemlere daha yakın bireylerdir (Thangavel & Chandra, 2024; Agardi & Alt, 2024, s.1465). İşte bu iki kuşak arasındaki dijital teknolojiye yaklaşım, kullanım becerisi ve adaptasyon farkı, dijital eşitsizlik/bölünme olarak tanımlanan olgunun aile içinde de ortaya çıkmasına zemin hazırlamaktadır. Dijital eşitsizlik, bilgisayar ve internet teknolojilerine eşitsiz erişim, farklı nedenlerle bu teknolojilerin eşitsiz kullanımı ve kullanımdan elde edilen avantajların farklılaşması sonucu oluşan eşitsizlikler bütünü olarak tanımlanmaktadır (Özsoy, 2020, s.11). Toplumun büyük bölümünde var olan bu dijital uçurum, aile üyeleri arasında da bulunmaktadır. Özellikle 2020 yılındaki COVID-19 salgını döneminde, eğitim ve iş ortamının dijital ortamlarda kendini göstermesi ile birlikte internet teknolojilerine erişim konusundaki eşitsizlik daha da belirgin hale gelmiştir. Bu süreç aile bireyleri arasında var olan iletişim sorunlarını daha da artırmış ve kuşak çatışmalarını da görünür hale getirmiştir.

## 2.3. Dijital İletişim, Mahremiyet ve Aile Terapisi Perspektifleri

Sosyal medya platformları, aile içi mahremiyet ve samimiyet algısını farklılaştırmaktadır. Sosyal medyada aile üyelerinin birbirlerini takip etmeleri her ne kadar olumlu başlasa da bu durum dijital gözetim (digital surveillance) ile sonuçlanabilmekte (Lyon, 2018; Marwick & Boyd, 2014, s.1197) ve Yapısal Aile Terapisi'nin temelini oluşturan aile içi sınırların ihlal edilmesine neden olabilmektedir. Sağlıklı bir aile sisteminde, nesiller arası belirli ve esnek sınırların bulunması beklenmektedir. Ebeveynlerin çocuklarının sosyal medya hesaplarını sürekli izleyerek her paylaşımını, beğenisini veya arkadaş çevresini kontrol etme eğilimi, katı sınırlara dönüşerek aşırı müdahalecilik ve güvensizliğe yol açabilmektedir (Nichols & Davis, 2020, s.179-185). Tam tersine, çocukların ebeveynlerini tamamen sosyal medya dünyalarının dışında tutması ise dağınık sınırlara işaret ederek aile içi kopukluğa neden olabilmektedir. Bu noktada aile üyeleri arasında sağlıklı bir iletişim ortaya çıkmakta ve ilişkiler gerçek dünyada değil, sosyal medya üzerinden kurgulanmaya başlamaktadır. Dolayısıyla sosyal medyadaki bu takip ve gözetim davranışı, aile sisteminin sağlıklı işlemesine neden olmaktadır.

Virginia Satir'in vurguladığı "dolaylı iletişim" bugün kısa mesaj olarak adlandırılan etkileşimin bir karşılığı olarak gösterilebilir. Bu kısa mesajlaşmalarda da bireyler sıklıkla emojiler kullanmaktadır. Dijital platformlarda bireylerin mesajlaşmada kullandıkları bu emojiler de duygularını ifade etmeleri konusunda yetersiz kalabilmektedir. Dahası kısa bir ileti («Tamam.», «Oldu.»), göndericinin o anki meşguliyetinden kaynaklansa bile, alıcı tarafından ilgisizlik, kızgınlık veya onaylamama olarak yorumlanabilmektedir. Emojiler bu boşluğu doldurmak için kullanılsa da yüz yüze iletişimdeki duygusal ifadenin yerini tam olarak tutamaz ve yetersiz kalabilir (Riordan, 2017, s.14).

Aile terapileri alanında farklı klinik yaklaşımlar öne çıkmaktadır. Bu yaklaşımlardan biri olan Virginia Satir'in yaşantısal aile terapisi modeli, sistemin işleyişini iletişim örüntüleri ve bireylerin "özdeğer" duygusu üzerinden açıklar. Satir (2016), aileyi tıpkı bir mobil oyuncak gibi sürekli denge arayışında olan bir bütün olarak tanımlar. Stres anlarında aile üyelerinin duygularını gizleyerek yatıştırıcı, suçlayıcı, hesaplayıcı (aşırı mantıklı) veya oyalayıcı olmak üzere dört farklı uyumsuz iletişim kalıbına sığındığını belirtir. Bu örtük ve dolaylı mesaj döngüleri, aile içindeki kopukluğu ve değersizlik hissini artırır. Satir'e göre sağlıklı bir aile yapısı ancak duyguların dürüst, yargısız ve doğrudan ifade edildiği «uyumlu (congruent)» iletişim ile mümkün olabilir (Gehart, 2017). Aile sistemini analiz eden bir diğer önemli kuram ise Salvador Minuchin'in yapısal aile terapisi. Yıldız (2017, s.159), yapısal aile terapisinin aileyi alt sistemler (eş, ebeveyn, çocuk) ve bu sistemler arasındaki sınırlar bağlamında incelediğine işaret etmektedir. Bu yaklaşıma göre sağlıklı bir yapı, kuşaklar arası açık ancak geçişkenliği düzenlenmiş sınırlar gerektirir.

### 3. ARAŞTIRMA

#### 3.1. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın temel amacı, dijital çağda aile içi iletişim sorunlarının klinik sosyal hizmet müdahalesi bağlamında nasıl şekillendiğini incelemek ve bu sorunlara yönelik uygulanan müdahale sürecinin etkilerini ortaya koymaktır. Araştırma, özellikle dijital medya kullanımının aile içi iletişim örüntülerine etkisini anlamayı ve bu bağlamda iletişim kopukluklarının nasıl oluştuğunu açıklamayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda çalışma, "aile içi iletişim sorunları dijital çağda nasıl ortaya çıkmaktadır?", "klinik sosyal hizmet müdahalesi bu sorunlara nasıl yanıt vermektedir?" ve "uygulanan müdahale süreci neden ve nasıl etkili olmaktadır?" sorularına yanıt aramaktadır.

Araştırmanın önemi, dijitalleşmenin aile yapısı ve iletişim dinamikleri üzerindeki etkilerini klinik sosyal hizmet perspektifinden ele almasıdır. Günümüzde artan dijital medya kullanımı, yüz yüze iletişimi zayıflatmakta ve aile üyeleri arasında duygusal mesafeye neden olabilmektedir. Bu çalışma, söz konusu dönüşümün aile içi iletişim üzerindeki etkilerini somut bir vaka üzerinden inceleyerek, sosyal hizmet uygulamalarına katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Elde edilen bulguların, ailelerle çalışan meslek elemanlarına yol gösterici olması ve müdahale süreçlerinin geliştirilmesine katkı sunması beklenmektedir.

#### 3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

Bu araştırmanın evrenini, dijital çağda aile içi iletişim sorunları yaşayan ve bu sorunlar nedeniyle sosyal hizmet müdahalesine ihtiyaç duyan aileler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden biri olan tipik durum örnekleme kapsamında seçilen tek bir aile vakasından oluşmaktadır.

Çalışmada incelenen vaka, bir sosyal hizmet uzmanının klinik uygulaması sırasında karşılaştığı ve müdahale sürecini yürüttüğü bir aileye aittir. Vaka seçiminde, dijital iletişim eksikliği, aile içi etkileşim sorunları ve akademik baskı gibi güncel ve yaygın sorunları yansıtmaları temel ölçüt olarak alınmıştır. Araştırmada etik ilkeler gereği vaka içerisinde yer alan tüm bireylerin isimleri değiştirilmiş ve gizlilik korunmuştur.

#### 3.3. Araştırmanın Yöntemi

Bu araştırma nitel araştırma yöntemlerinden derinlemesine vaka çalışması desenine uygun olarak tasarlanmıştır. Araştırma sürecinde veriler; sosyal hizmet uzmanının klinik uygulama sürecinde oluşturduğu vaka kayıtları, aile üyeleri ile gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış görüşmeler ve gözlem notları aracılığıyla toplanmıştır. İncelenen vaka, iki aylık bir müdahale sürecini kapsamaktadır.

Verilerin analizinde tematik analiz yöntemi kullanılmıştır. Tema kodlama süreci sistematik bir şekilde gerçekleştirilmiştir: Vaka kayıtları ve görüşme notları ilk aşamada araştırmacı tarafından kodlanmış, daha sonra benzer kodlar bir araya getirilerek kategorize edilmiştir. Analiz sonucunda “dijital iletişim eksikliği”, “performans odaklı akademik baskı” ve “dolaylı iletişim örüntüleri” temel temalar olarak kesinleştirilmiştir. Müdahale süreci klinik odaklı yürütülmüş, aile içi sınırlar ve ‘Ben’ diline dayalı açık iletişim teknikleri uygulanmıştır. Araştırma sürecinde elde edilen bulguların tutarlılığı araştırmacı tarafından sürekli karşılaştırma yöntemi ile kontrol edilmiştir. Bu karşılaştırma klinik gözlem notları, aile üyeleriyle yapılan yarı yapılandırılmış görüşme dökümleri ve klinik vaka raporları arasında çapraz okumalar yapılarak verilerin birbirini teyit edip etmediği incelenerek gerçekleştirilmiştir. Güvenilirliği artırmak için araştırma sürecinin tüm aşamaları sistematik olarak kaydedilmiş ve analiz süreci şeffaf bir şekilde raporlanmıştır. Ayrıca bu raporlama ve tema oluşturma süreçlerinde, araştırmacı önyargısını en aza indirmek ve nesnellığı sağlamak amacıyla vaka sürecinden bağımsız, alan uzmanı bir sosyal hizmet akademisyeninin dış denetimine (peer debriefing) başvurulmuştur.

#### 4. BULGULAR

Bu vaka dijital çağda aile içi iletişim sorunlarının ergen ruh sağlığı üzerindeki etkilerini ve klinik sosyal hizmet müdahalelerinin bu süreçteki rolünü ortaya koyması bakımından seçilmiştir. Bir sonraki bölümde öncelikle vakanın özeti verilmiş, ardından vakada elde edilen bulgular sunulmuş, son olarak da bu bulgulara yönelik sunulan müdahale planına yer verilmiştir.

##### 4.1. Vaka Tanıtımı

17 yaşındaki Hüseyin D., lise son sınıf öğrencisidir ve üniversite sınavına gireceği için yoğun bir sınav baskısı ve gelecek kaygısı yaşamaktadır. 25 Eylül 2025’te intihar girişiminde bulunmuştur. Ailesi; baba Mustafa D. (polis memuru), anne Merve D. (öğretmen) ve orta düzeyde zihinsel engelli, down sendromu tanısı bulunan özel gereksinimleri olan ağabey Halil D.’den oluşmaktadır. Aile içinde sağlıklı bir iletişim yaşantısı bulunmaktadır. Ebeveynlerin iş yoğunluğu ve down sendromlu ağabeyin özel ihtiyaçları, ailenin iletişim kaynaklarını tüketmiş, dijital çağın da etkisiyle aile üyelerinin kendi ekranlarına çekilmesi sonucu Hüseyin’in duygusal ihtiyaçları karşılanamaz hale gelmiştir.

##### 4.2. Değerlendirme Süreci

Ailenin klinik değerlendirmesinde Satir ve Minuchin’in aile sistemleri perspektifleri referans alınmıştır. Ebeveyn ile çocuk alt sistemleri arasında sınırların kaybolduğu, stres durumlarında uyumsuz iletişim dillerinin kullanıldığı saptanmıştır. Özellikle ağabeyin durumundan kaynaklanan ebeveyn kaygılarının, yoğun bir akademik başarı beklentisi olarak ergenin üzerine yüklendiği ve bu esnada oluşan duygusal gerilimin yüz yüze temas eksikliğiyle perçinlendiği değerlendirilmiştir.

##### 4.3. Tematik Bulgular

Yapılan klinik görüşmeler ve analizler sonucunda aile içi iletişimi olumsuz etkileyen unsurlar tematik bir bütünlük içinde değerlendirilmiştir. İlk olarak tespit edilen “dijital izolasyon ve duygusal iletişimsizlik” durumu, aile üyelerinin fiziksel olarak aynı mekânı paylaşmalarına rağmen iletişimsel bir kopukluk içinde olduklarını göstermiştir. Baba Mustafa D., aynı evde olmalarına rağmen herkesin kendi telefonuna yöneldiğini ve akşamları saatlerce birbirleriyle konuşmadan oturduklarını ifade ederken, anne Merve D., eskiden birlikte çay içip sohbet edilen zamanların yerini herkesin kendi odasına çekildiği bir düzene bıraktığını belirtmiştir. İkinci temel bulgu olan “performans odaklı baskı”, engelli ağabeyin geleceğine dair duyulan derin ebeveyn kaygısının, Hüseyin’in akademik performansı üzerinden telafi edilmeye çalışılmasıyla kendini göstermiştir. Annenin, başarıyı çocuğun geleceğini kurtaracak tek yol olarak görmesi ve babanın kendi baskıcı tutumlarını iyilik amacıyla rasyonalize etmesi, ergenin kendi hissettiği korku ve değersizlik duygularının aile sisteminde görünmez kalmasına yol açmıştır. Son olarak “dolaylı iletişim ve suçluluk döngüsü” temasında, annenin engelli çocuğu için

yeterince iyi olamadığı düşüncesinin yarattığı suçluluğu eşiyile doğrudan paylaşamadığı saptanmıştır. Babanın aktardığına göre annenin hissettiği bu içsel öfke ve çaresizlik, doğrudan konuşulmak yerine çocuklara yönelik örtük imalar ve dolaylı yansımalar olarak ortaya çıkmış ve sorunların üstünün kapanmasına neden olmuştur.

#### 4.4. Müdahale Planı

Müdahale planı, yapısal ve yaşantısal modellerin kavramsal çerçevesine sadık kalarak, sosyal hizmet disiplini içerisinde bütüncül bir yaklaşımla tasarlanmıştır. İlk adım olarak Minuchin'in yapısal teorisine dayanan sınırların ve hiyerarşinin yeniden inşası hedeflenmiştir. Bu bağlamda, aile yaşam döngüsünde ebeveynlerin çocukların bağımsızlık arayışlarına rehberlik etmeleri gerektiği hatırlatılarak, ebeveynlere dijital gözetim yoluyla gizlilik sınırlarını ihlal etmek yerine, çocuklarının yaşamlarına dair güven veren açık bir diyalog kurmaları önerilmiştir. İkinci adımda, Satir'in uyumlu iletişim dili çerçevesinde "Ben" dili kullanımının aile sistemine entegre edilmesi planlanmıştır. Özellikle annenin içselleştirdiği suçluluk duygusunu dolaylı ve suçlayıcı yollarla ergene yansıtmasını önlemek amacıyla, eşler arasında doğrudan duyguları ifade etmeyi sağlayan aktif dinleme eğitimlerinin sürece dâhil edilmesine karar verilmiştir. Ayrıca özel gereksinimli bir çocuğa sahip olmanın aile sisteminde yarattığı bakım yükü ve her bireyin kendine özgü ihtiyaçlarının üstü örtülmek yerine açıklıkla konuşulması sağlanmıştır. Bu farklılıkların aileyi yıpratıcı bir kriz unsuru değil, ailenin uyum kapasitesini ve sistemsel dayanıklılığını artıracak gelişimsel fırsatlar olarak değerlendirilmesi yönünde psiko-eğitim verilmesi planlanmıştır. Son olarak, dijital çağın getirdiği kopukluğa karşı ailenin boş zamanı değerlendirme işlevini yeniden canlandırmak için dijital detoks rutinleri kurgulanmış, akşam yemekleri gibi ortak saatlerde teknolojik cihazların tamamen kaldırılarak dur-düşün-dinle kuralının işletilmesi amaçlanmıştır.

#### 4.5. Müdahale Süreci ve İzlem Bulguları

2 ay süresince 6 seans yürütülmüştür. Bu seanslarda aile toplantıları organize edilmiş, engelli ağabey Halil'in de "duygu ve ihtiyaç kartları" aracılığıyla bu toplantılara dâhil olması sağlanmıştır. Bireysel psiko-sosyal destekte Hüseyin'in duygularını dijital araçlar dışında günlük tutarak dışa vurması desteklenmiş ve Halil ile kardeşlik ilişkisi bakım yükünden arındırılarak gönüllü bir çerçeveye oturtulmuştur. İzlem sürecinde ebeveynlerin akademik baskıyı bırakıp açık iletişime geçtikleri görülmüş, Hüseyin'de ise intihar riskine dair yeni bir bulgu gözlenmemiştir.

### 5. TARTIŞMA

Bu vaka çalışması, dijital çağda ergen krizleri ve intihar girişimleri gibi ağır tabloların sadece bireysel psikoloji üzerinden değil, aile sisteminin teknolojiyle olan etkileşimi üzerinden klinik sosyal hizmet perspektifiyle ele alınması gerektiğini ortaya koymuştur. Vakada tespit edilen ve aile bireylerinin aynı evde olup kendi cihazlarına çekilmelerini ifade eden fiziksel birlikteliğe rağmen oluşan duygusal uzaklık bulgusu, Turkle'in (2011) "birlikte yalnızlık" kavramı ile kavramsal çerçevede ele alınan dijital izolasyon teorileri ile uyum göstermektedir. Teknoloji kullanımının aile içi iletişim süreçlerini yüzeyselleştirdiği ve psikolojik iyi oluşu zedelediğine dair güncel araştırmalar (Twenge & Campbell, 2018), bu vakadaki ekran kullanım biçimleriyle paralellik göstermektedir. Aile sisteminde boş zaman değerlendirme işlevinin kaybedilmesi, dijital cihazların aracı kılındığı bir yabancılaşma süreci yaratmıştır.

Araştırmada görülen performans odaklı ebeveyn tutumları ve dolaylı suçlama eğilimleri, Virginia Satir'in (2016) iletişim teorisindeki "suçlayıcı" ve "dolaylı mesaj" kalıplarının dijital çağda şekil değiştirerek varlığını sürdürdüğünü kanıtlamaktadır. Annenin suçluluk duygusunu doğrudan ifade edememesi sonucu ortaya çıkan örtük iletişim, Satir'in belirttiği gibi ailenin denge arayışını bozmuş ve ergende ağır bir değersizlik hissine dönüşmüştür (Xu vd., 2024). Müdahale sürecinde uygulanan "Ben" dili ve açık ifade pratikleri, bu dolaylı iletişim kalıplarını kırarak Satir'in uyumlu (congruent) iletişim modelinin dijital izolasyon durumlarında da sağaltıcı bir etki yarattığını göstermiştir. Öte yandan ebeveynlerin akademik beklentiler üzerinden kurduğu baskı ağı ve ergenin yaşam alanına dair kaygılı

dijital gözetim çabaları, Minuchin'in yapısal aile teorisi bağlamında sınırların ihlal edilmesi ve iç içe geçme sorunu olarak tartışılmalıdır. Engelli kardeşe sahip olmanın ebeveynlerde yarattığı telafi kaygısı (Tudor & Lerner, 2015), sağlıklı alt sistem sınırlarını bozmuştur. Müdahalede hiyerarşinin sınırlarının dijital mahremiyeti de içerecek biçimde, açık iletişimle yeniden düzenlenmesi, modern teknomüdahale yaklaşımlarının (Tan vd., 2025) yapısal kuramla entegrasyonuna somut bir örnektir.

## TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu vaka çalışması, dijital çağda ailelerle çalışan klinik sosyal hizmet uzmanlarının, aile içi iletişim sorunlarını yalnızca bireysel düzeyde değil, aile sistemi ve dijital bağlamı birlikte ele alarak değerlendirmesi gerektiğini göstermektedir. Ayrıca dijital çağda aile içi iletişimin sadece teknolojik araçlara indirgenemeyeceğini göstermektedir. Bununla birlikte dijital çağda aile içi iletişimde derinlemesine bir duygusal bağ ve açık sözlülük gerektirdiğini ortaya koymaktadır. Klinik sosyal hizmet müdahaleleri, ailelere sadece sorun çözme becerisi kazandırmakla kalmamalıdır. Aynı zamanda onları dijital dünyanın beraberinde getirdiği iletişim sorununa karşı da hazırlamak gerekmektedir. Virginia Satir'in iletişim modeli, bu anlamda güncelliğini korumakta ve dijital çağ ailesi için bir rehber olabilmektedir.

Bu çalışmada aile üyelerinin fiziksel olarak aynı ortamda bulunmalarına rağmen duygusal iletişimlerinin zayıfladığı görülmüştür. Bu bulgu dijital teknolojilerin aile içi yüz yüze etkileşimi azalttığını ortaya koyan araştırmalarla paralellik göstermektedir. Turkle (2011), dijital iletişim araçlarının bireyleri sürekli bağlantıda tutmasına rağmen kişiler arası duygusal yakınlığı zayıflatabildiğini belirtmektedir. Benzer şekilde Twenge ve Campbell (2018), yoğun ekran kullanımının özellikle çocuk ve ergenlerde psikolojik iyi oluş ve aile içi iletişim üzerinde olumsuz etkiler oluşturabileceğini vurgulamaktadır. Mevcut vaka çalışmasında da aile üyelerinin aynı ev içerisinde bireysel ekranlara yönelmesi, duygusal paylaşımın azalmasına ve iletişim kopukluğuna neden olmuştur.

Araştırmada ebeveynlerin iletişimlerini büyük ölçüde akademik başarı ve performans beklentileri üzerinden kurdukları görülmüştür. Bu durum dijital çağda giderek yaygınlaşan rekabetçi başarı kültürünün aile ilişkilerine yansması olarak değerlendirilebilir. Benzer biçimde yapılan çalışmalarda, ebeveynlerin çocukların akademik performansına aşırı odaklanmasının çocuklarda kaygı, stres ve değersizlik duygularını artırabildiği belirtilmektedir (Xu vd., 2024). Özellikle özel gereksinimli çocuğa sahip ailelerde ebeveynlerin diğer çocuklara yönelik beklentilerinin artabileceği ve kardeşlerin psikolojik yük yaşayabileceği ifade edilmektedir (Tudor & Lerner, 2015) Bu çalışmanın bulguları da söz konusu literatürle uyum göstermektedir.

Çalışmada ortaya çıkan dolaylı iletişim örüntülerinin, Virginia Satir'in aile içi iletişim modelinde tanımlanan "örtük iletişim" biçimleriyle benzerlik gösterdiği görülmektedir. Satir (2016), aile üyelerinin duygularını açık biçimde ifade edememelerinin aile içi çatışmaları derinleştirebileceğini belirtmektedir. Bu vakada da suçluluk, kaygı ve öfke gibi duyguların doğrudan ifade edilmemesi, iletişim sorunlarının kronikleşmesine neden olmuştur. Bulgular, Satir'in açık ve empatik iletişime dayalı yaklaşımının dijital çağ ailelerinde de güncelliğini koruduğunu göstermektedir.

Bu çalışmanın bulguları sosyal hizmet müdahalelerinde dijital okuryazarlığın giderek daha önemli hale geldiğini göstermektedir. Son yıllarda yapılan araştırmalar, dijital teknolojilerin aile işlevleri, ebeveynlik süreçleri ve çocukların psikososyal gelişimleri üzerinde doğrudan etkili olduğunu ortaya koymaktadır (Tan vd., 2025; Komanchuk vd., 2023). Bu nedenle klinik sosyal hizmet uygulamalarında yalnızca geleneksel aile içi iletişim sorunlarına odaklanmak yeterli olmamaktadır. Bu noktada dijital medya kullanım alışkanlıklarının da müdahale sürecine dahil edilmesi gerekmektedir.

Tüm bu sonuçlar özelinde aile danışmanlığı hizmetlerinde, dijital iletişim okuryazarlığı da müdahale planlarına dahil edilmelidir. Sosyal hizmet uzmanlarının, ailelere dijital detoks ve sağlıklı dijital sınırlar oluşturma konusunda rehberlik yapmaları gerekmektedir. Okul temelli psiko-sosyal destek

programlarında, ergenlerin stres ve akademik baskı ile baş etme becerilerini güçlendirecek modüller geliştirilmelidir. Engelli bireye sahip ailelerdeki iletişim dinamikleri ve kardeş psikolojisi üzerine daha fazla araştırma yapılmalı ve destek mekanizmaları güçlendirilmelidir.

Sosyal hizmet uzmanlarının, ailelerle çalışmalarında geleneksel sosyal hizmet uygulamalarının yanında dijital iletişim becerilerini de kapsayacak şekilde bütüncül bir yaklaşım benimsemeleri önemlidir. Giderek yaygınlaşan sosyal medya platformları, aile dinamiklerini derinden etkilemektedir ve bu noktada sosyal hizmet müdahale sürecine dijital okuryazarlığı da eklemek gerekmektedir. Aile içi sağlıklı iletişimi sağlamak için hem geleneksel iletişim yöntemlerini konuşmak hem de dijital platformların sağlıklı kullanımını da konuşmak gerekmektedir. Bu noktada aile bireylerine dijital sınırlar koymayı, dijital iletişimi nitelikli hale getirme ve bilinçli teknoloji kullanımı konularında farkındalık oluşturmak gerekecektir. Örneğin geleneksel iletişim yöntemlerinde aile üyelerinin yemek saatlerinde bir arada olmaları için bir planlama yapılması gerekirken bugün, dijitalleşme süreci ile birlikte yemek saatinde tüm aile üyelerinin bir arada olmalarının yanında, dijital cihazların kullanımına yönelik kuralların belirlenmesi de elzemdir. Öte yandan dijitalleşme sürecinde aileleri sosyal medyadan tamamen uzaklaştırmak da soyutlanmalarına neden olabilmektedir. Nihayetinde dijitalleşmeyi yok saymak da doğru bir yaklaşım olarak gösterilemez. Bu noktada aile üyelerinin teknolojiyi bilinçli kullanmalarına yönelik farkındalık oluşturmak gerekmektedir. Bu farkındalığı oluştururken belirli zamanlarda dijital detoksun uygulanması ve dijital cihazlardan bilinçli bir şekilde uzaklaşmanın önerilmesi, bu uzaklaşma dönemlerinde de birlikte kaliteli vakit geçirmeleri, keyif alacakları aile aktiviteleri uygulamaları için planlama yapılmalıdır. Tüm bu becerilerin kazandırılması, aileleri dijital gözetim ve dolaylı iletişim gibi olumsuz durumlardan uzaklaştırıp sağlıklı aile içi iletişimin ortaya çıkmasını sağlayacaktır. Sonuç olarak dijital okuryazarlık, ailelerle çalışan sosyal hizmet uzmanlarının müdahale sürecinde kullanmaları gereken zorunlu bir bileşen haline dönüşmüştür.

Türkiye’de aile politikalarının dijitalleşme sürecinin ebeveynlik rollerine ve ruh sağlığına etkilerini daha sistemli ele alan klinik programlara ihtiyacı vardır. Araştırma tek bir vakaya dayandığından genellenebilirliği sınırlı olsa da elde edilen derinlemesine analizlerin dijital çağda ailelerle çalışan sosyal hizmet uzmanlarına hem teorik hem de uygulamaya dönük bir perspektif sunma potansiyeline sahip olduğu düşünülmektedir.

<b>ETİK BEYAN ve KATKI ORANLARI</b>	
<b>Yazar Katkı Oranı:</b> 1. Yazar: %100	<b>Contribution Rate:</b> 1. Author: %100
<b>Çıkar Çatışması:</b> Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.	<b>Conflicts of Interest:</b> No conflict of interest declared.
<b>Etik Kurul İzni:</b> Bu çalışma için Hitit Üniversitesi Girişimsel Olmayan Araştırmalar Etik Kurulundan etik kurul onayı alınmıştır. Etik kurul onayı, 30.10.2025 tarihli toplantıda alınan 2025-29 sayılı karar ile verilmiştir (Başvuru No: 2025-0525).	<b>Ethics Committee Permission:</b> Ethics committee approval for this study was obtained from the Hitit University Non-Interventional Research Ethics Committee. The study was approved by the committee decision No. 2025-29, adopted at the meeting held on 30 October 2025 (Application No. 2025-0525).
<b>Teşekkür</b>	<b>Acknowledgements</b>

## KAYNAKÇA

- Agardi, I., & Alt, M. (2022). Do digital natives use mobile payment differently than digital immigrants? A comparative study between generation X and Z. *Electronic Commerce Research*, 24, 1463–1490. <https://doi.org/10.1007/s10660-022-09537-9>
- Bora, A. (2015). Aile, ataerkillik ve toplumsal cinsiyet, İçinde E. Gökalp (Ed.), *Sosyal bilimlerde temel kavramlar* (ss. 80-108), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Chayko, M. (2018). *Superconnected: the internet, digital media, and techno-social life* (2nd ed.). California: SAGE Publications.
- Fışıloğlu, H. (1992). Yapısal aile terapisi modeli ve bir vaka. *Psikoloji Dergisi*, 7(27), 10-14.
- Gehart, D. (2017). *Aile terapisi yeterliliklerinde uzmanlaşma: kuramlara ve klinik vaka belgelendirmelerine uygun bir yaklaşım*. (T.İlhan ve H.Cihan, Çev.). Ankara: Pegem Akademi
- Gökçe, B. (1976). Aile ve aile tipleri üzerine bir inceleme. *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 8(1), 45-67.
- Haber, R. (2002). Virginia Satir: an integrated, humanistic approach. *Contemporary Family Therapy*, 24(1), 23-34.
- Karabulut, A. (2023). Üniversite öğrencilerinin aile ve grup aidiyetleri ile sosyal medya ve akıllı telefon kullanımı arasındaki ilişkinin incelenmesi: Bir karma model araştırması. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara: Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Komanchuk, J., Toews, A. J., Marshall, S., Mackay, L. J., Hayden, K. A., Cameron, J. L., Duffett-Leger, L., & Letourneau, N. (2023). Impacts of Parental Technoference on Parent–Child Relationships and Child Health and Developmental Outcomes: A Scoping Review. *Cyberpsychology, Behavior, and Social Networking*, 26(8), 579-603. <https://doi.org/10.1089/cyber.2022.0278>
- Koşar, N.G. (1989). *Sosyal hizmetlerde aile ve çocuk refahı alanı*. Ankara: Yargıcıoğlu Matbaası.
- Lyon, D. (2018). *The culture of surveillance: Watching as a way of life*. Cambridge: Polity Press.
- Marwick, A. E., & Boyd, D. (2014). It's just drama: Teen perspectives on conflict and aggression in a networked era. *Journal of Youth Studies*, 17(9), 1187–1204. <https://doi.org/10.1080/13676261.2014.901493>
- Minuchin, S. (1974). *Families and family therapy*. Cambridge: Harvard University Press.
- Nichols, M. P., & Davis, S. D. (2020). *Family therapy: concepts and methods* (12th ed.). Boston: Pearson.
- Özdemir, Ş., Torlak, Ö. ve Vatandaş, C. (2016). *Aile yaşam döngüsü ve tüketim*. İstanbul: SEKAM yayınları.
- Özkalp, E. (2008). Aile kurumu, İçinde E. Gökalp (Ed.), *Davranış bilimlerine giriş* (s. 110-126), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Özsoy, D. (2020). Dijital bölünme düzeylerine dair literatür analizi. İçinde, M. Fiğan ve Y.D. Özdemir, *Dijital Kültür, Dijital Eşitsizlikler ve Yaşlanma* (s. 11-23). Ankara: Alternatif Bilişim.
- Riordan, M. A. (2017). Emojis as tools for emotion work: communicating affect in text messages. *Journal of Language and Social Psychology*, 36(5), 549–567. <https://doi.org/10.1177/0261927X17704238>
- Satir V. (2016). *Temel Aile Terapisi*. (S. A. Yeniçeri, Çev.). İstanbul: Beyaz Yayınları.
- Tan, C. Y., Xu, N., Liang, M., & Li, L. (2025). Meta-analysis of associations between digital parenting and children's digital wellbeing. *Educational Research Review*, 48, 1-20. <https://doi.org/10.1016/j.edurev.2025.100699>
- Thangavel, P., & Chandra, B. (2024). Digital immigrants versus digital natives: decoding their e-commerce adoption behavior. *SAGE Open*, 14(4), <https://doi.org/10.1177/21582440241282437>
- Tudor, M.E., Lerner, M.D. Intervention and Support for Siblings of Youth with Developmental Disabilities: A Systematic Review. *Clin Child Fam Psychol Rev* 18, 1–23 (2015). <https://doi.org/10.1007/s10567-014-0175-1>
- Turkle, S. (2011). *Alone together: Why we expect more from technology and less from each other*. New York: Basic Books.
- Twenge, J. M., & Campbell, W. K. (2018). Associations between screen time and lower psychological well-being among

children and adolescents. *Preventive Medicine Reports*, 12, 271–283. <https://doi.org/10.1016/j.pmedr.2018.10.003>

Xu, T., Zuo, F., Zheng, K. (2024). Parental Educational Expectations, Academic Pressure, and Adolescent Mental Health: An Empirical Study Based on CEPS Survey Data. *International Journal of Mental Health Promotion*, 26(2), 93–103. <https://doi.org/10.32604/ijmhp.2023.043226>

Yıldız, M. (2017). Yapısal Aile Terapisi'nin Temel Kavramlarıyla Gelin Filminin İncelenmesi, *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 157-176. <https://doi.org/10.26466/opus.285054>

## ***CLINICAL SOCIAL WORK INTERVENTION FOR FAMILY COMMUNICATION PROBLEMS IN THE DIGITAL AGE: A CASE ANALYSIS***

### **Extended Abstract**

This study aims to examine the effects of the digitalisation process on family communication dynamics and how clinical social work interventions can be applied in this context through an in-depth case analysis. With the proliferation of digital communication tools, communication problems among family members have become more complex and multidimensional. Accordingly, a case involving a suicide attempt by an adolescent was analysed in the context of digital communication problems. The family is the most fundamental and influential environment for an individual's identity formation and socialisation. Assessing the individual in relation to their environment, and primarily considering them as a whole with their family, is a fundamental principle of the social work profession. Following the Industrial Revolution, the transition from the traditional extended family structure to the nuclear family brought about significant transformations in the functions of the family. The traditional family functions defined by Elliot and Merrill, such as biological, economic, psychological, educational, and leisure time evaluation, have been partially transferred to the state or other institutions with digitalisation, while partially undergoing transformation. However, the family's functions of establishing emotional bonds, providing psychological support, and giving the individual a sense of belonging have always retained their critical importance.

The digitalisation process has profoundly affected these fundamental functions. Smartphones and social media platforms have led family members sharing the same physical environment to turn to their individual screens rather than communicating face-to-face, resulting in the problem of 'togetherness in isolation'. This situation weakens emotional bonds within the family and undermines the function of spending quality time together. Furthermore, the difference in technological skills, adaptation, and approach to technology between digital natives (the younger generation) and digital immigrants (the parent generation) creates a 'digital divide' within the family and deepens intergenerational conflict. The 'digital surveillance' brought about by social media (parents' excessive control of their children's accounts) can lead to the violation of healthy family boundaries, emphasised by Structural Family Therapy. In this study, Virginia Satir's Communication-Focused Family Model and Salvador Minuchin's Structural Family Therapy approaches have been adopted as a framework to analyse and intervene in these issues. The indirect communication, closed expressions, and lack of emotional expression emphasised by Satir resemble the limited nature of digital communication, which is restricted to text messages and emojis, and can lead to misunderstandings. The case study of the research is the suicide attempt made by 17-year-old Huseyin as a result of the intense exam pressure and anxiety about the future he experienced. The case involves a nuclear family consisting of a police officer father, a teacher mother, and an older brother with Down Syndrome. The assessments conducted revealed three key themes that negatively affected communication within the family: 1) Digital Isolation and Emotional Disconnection, 2) Performance-Oriented Pressure (attempts to compensate for concerns about the disabled brother's future through Huseyin's academic success), 3) Indirect Communication and the Guilt Cycle (as in the Virginia Satir model, where problems are expressed indirectly rather than directly). The clinical social work intervention applied to the case was implemented within a multifaceted plan based on these foundations. The foundations of the intervention are as follows: Digital Detox and Strengthening Face-to-Face Communication: The family was advised to establish face-to-face conversation routines by removing all digital devices during specific time periods, such as mealtimes. Open Dialogue Instead of Digital Surveillance: Parents were advised to use direct and open channels of communication instead of secretly monitoring their children's social media accounts. Developing Emotional Literacy: Family members were encouraged to use 'I' statements and active listening skills. Structured Family Meetings: Regular family meetings supported by visual aids have been planned to strengthen emotional bonds, in which all family members (including the disabled brother) can participate. Individual psycho-social support: Huseyin was provided with a safe space to express his feelings, while his parents received psycho-education on the dynamics of having a disabled child and sibling relationships. As a result of six sessions covering a two-month intervention period, positive behavioural changes were observed in the family, communication quality improved, and no findings of suicide risk were observed regarding Huseyin. In conclusion, this case analysis demonstrates the importance of clinical social work interventions in resolving intra-

family communication problems in the digital age. The use of traditional family therapy models (Satir, Minuchin), enriched with components such as digital literacy and digital boundary management, has yielded effective results. Recent family-oriented policies and digital literacy initiatives highlight the growing recognition of digital risks in family life. However, increasing the effectiveness of these policies, expanding their inclusiveness, and more systematically integrating social service professionals' digital communication skills into intervention processes are critical recommendations for the future.

**Keywords:** Family Communication, Digital Age, Case Analysis.

**JEL Classification Codes:** I12, D83, Z13